

Το Μαργαρίτι Θεσπρωτίας 1894

(γράφει ο Μάριος Α. Μπίκας)

Το Μαργαρίτι Θεσπρωτίας.

Το Μαργαρίτι, στον καιρό της Τουρκοκρατίας, πριν την 24^η Φλεβάρη του 1913, ήταν Καζάς (Νομός). Στο κάστρο του, που βρισκόταν νοτιοδυτικά επί λόφου, υπήρχαν στρατώνες, η έδρα του Τούρκου Διοικητή και οι ξακουστές φυλακές με το όνομα «Κούτσουρο»

Μερική άποψη του κέντρου του Μαργαριτιού το 2007

(1) *Τη φωτογραφία μου την έστειλε ο Θωμάς Γκίνης, κάτοικος Μαργαριτιού.*

(Βλ. www.margariti-gr.de)

Α'. Η εφημερίδα « Φωνή της Ηπείρου »

Η εφημερίδα « Φωνή της Ηπείρου » άρχισε την έκδοσή της στις 18 Σεπτεμβρίου 1892. Τα γραφεία της βρισκόταν στην Αθήνα, επί της οδού Οφθαλμιατρείου, αρ. 3. Εκδιδόταν σε τέσσερις (4) σελίδες, κάθε Παρασκευή. Οι ανταποκριτές της κάλυπταν όλα τα συμβαίνοντα στην τουρκοκρατούμενη Ήπειρο, τόσο στις πόλεις, όσο και στην επαρχία. Ξεφυλλίζοντας κανείς σήμερα τις σελίδες της, διαβάζει σημαντικά ιστορικά γεγονότα που καθημερινά λάβαιναν χώρα την εποχή εκείνη. Οι ληστείες, οι συκοφαντίες και οι φυλακίσεις ήταν επί καθημερινών βάσεων. Ο χωρικός και η χωρική ζούσαν συνεχώς με τον φόβο. Έπεφταν το βράδυ για ύπνο και δεν γνώριζαν αν το πρωί ξημερώσουν.

Επίσης οι απαγωγές είχαν πάρει μεγάλες διαστάσεις. Ακόμα και ιερείς απήγαγαν κατά την ώρα της τέλεσης της Θείας Λειτουργίας ή των άλλων μυστηρίων, ζητούντες παράλληλα από τους οικείους τους λύτρα για την απελευθέρωσή τους. Το τουρκικό κράτος ήταν ανίκανο να επιβάλει την τάξη.

Παρασκευή 05 - 08 - 1894, φύλλο 98, σελ. 2

ΕΚ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

Ἀπαγωγή γυναικός. — Ἡ ἀλλαξοπιστία. —
Ἐνώπιον τοῦ Χουκιμετίου. — Ἡ μήτηρ αὐτῆς.

Πρὸ 15 σχεδὸν ἡμερῶν, ὀθωμανός τις ἐκ τοῦ
Καζᾶ Μαργαριτίου τῆς διοικήσεως Πρεβέζης,
Γιάχος Ἀλιούσης καλούμενος, πρὸ πολλοῦ ἐ-
ποφθαλμιῶν τὴν Πανάγιω θυγατέρα τοῦ ἐκ τοῦ
χωρίου Ραπέζης Α. Ζούμπου καὶ σύζυγον τοῦ
ἐκ Ταμπανίου τῆς περιφερείας Φαναρίου Λιόλη
Πασχούλη, πλανήσας αὐτὴν τὴν ἀπήγαγε, καὶ
ἀφ' οὗ τὴν μετέφερεν εἰς Μαργαρίτιον τὴν
ἠπειλήσεν ὅτι θὰ τὴν ἐφόνευεν εἰάν δὲν ὡμολό-
γει, ὅτι αὐτοθελήτως καὶ αὐτοπροαιρέτως ἐπε-
θύμει νὰ ἐξομώσῃ, εἶτα παρουσίασεν αὐτὴν εἰς
τὸ Χουκιουμέτι Μαργαριτίου. Ἡ νεᾶνις παθεῖ-

(Ακολουθεῖ ολόκληρο το δημοσίευμα της Φωνῆς της Ηπείρου, σε ακριβές
αντίγραφο.)

« ΕΚ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ

**Απαγωγή γυναικός - Η αλλαξοπιστία - Ενώπιον του Χουκιμετίου - Η μήτηρ
αυτῆς.**

Προ 15 περίπου ημερών, Οθωμανός τις εκ του καζά Μαργαριτίου της
διοικήσεως Πρεβέζης ο Γιάχος Αλιούσης καλούμενος, προ πολλού
εποφθαλμιῶν την Πανάγιω θυγατέρα του εκ του χωρίου Ραπέζης (σήμερα η
Ανθούσα Πάργας) Α. Ζούμπου και σύζυγον του εκ Ταμπανίου (σήμ. Θέμελου)
της περιφερείας Φαναρίου Λιόλη Πασχούλη, πλανήσας αυτήν την απήγαγε, και
αφού την μετέφερεν εις Μαργαρίτιον, την ηπειλήσεν ότι θα την εφόνευεν εἰάν
δεν ομολόγει ότι αυτοθελήτως και αυτοπροαιρέτως επεθύμει να εξομώσει,

*Το Διοικητήριο του Μαργαριτιού (Χουκιουμέτι επί Τουρκοκρατίας) στη σημερινή του μορφή (2016) Η επιγραφή « ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ » πάνω από την κεντρική του είσοδο παράμεινε από την εποχή του Καποδίστρια, καθότι η σημερινή Δ.Ε. Μαργαριτιού ήταν τότε έδρα του Δήμου.
(2) Τη φωτογραφία μού την έστειλε ο **Θωμάς Γκίνης** (ό.α.)*

είτα παρουσίασεν αυτήν εις το Χουκιουμέτι (1) Μαργαριτίου. Η νεάνις φοβουμένη τας απειλάς και τον κακούργον χαρακτήρα του απαγωγέως ηναγκάσθη να ομολογήσει ό,τι ούτος τη υπηγόρευσε. Τόσον δε ο απαγωγεύς τη είχε ενσπείρει τον τρόμον εν τη καρδιά, ώστε ούτε τα δάκρυα της μητρός, ούτε η απελπισία του συζύγου ίσχυσαν να την αναγκάσωσιν να ομολογήσει το εναντίον. Η μήτηρ της ρηθείσης Πανάγιως, του χριστιανικού τούτου θύματος, μετέβη εις Μαργαρίτιον, πορευθείσα δε εις το Χουκιουμέτιον, ένθα εφυλάσσετο η νεοφώτιστος, εζήτησε να ίδει αυτήν, παρουσιάσθη δ' αυτή κεκαλυμμένη κατά το τουρκικόν έθος και συνοδευομένη υπό 3-4 οθωμανίδων, απασών κεκαλυμμένων, επειδή δε η τάλαινα μήτηρ ηρώτησε ποία εξ αυτών ήτο η κόρη της, η νεάνις ακούσασα την φωνήν της μητρός της, τόσον είχε απειληθεί και βασανισθεί, ώστε έσχε το θράσος να είπει :

« Τι ζητεί ενταύθα η άπιστος αύτη; » Τας είπεν τας λέξεις ταύτας, διότι ούτω την είχε διδάξει ο απαγωγεύς αυτής, αλλ' οποίος διεκρίνετο τρόμος εις την φωνήν της !!

Η μήτηρ ακούσασα την φωνήν της θυγατρός της ούτως αναφανδόν υβριζούσης την μητρική αγάπην και μέριμναν, μεταμορφώθη, ούτως ειπείν, εις θηρίον και μηδένα των παρισταμένων (παρίσταντο δε άπαντα τα μέλη του Χουκιουμετιού του Μαργαριτίου) φοβηθείσα ώρμησεν ως ύαινα κατ' αυτής και αρπάσασα την καλύπτραν της έσχισεν αυτήν εις μύρια τεμάχια. Αφού δε έμεινε η νεάνις αποκεκαλυμμένη, οι πλείστοι των παρισταμένων εφώνησαν : « αυτή η σκύλα μας έριψε μπρος », τουτέστι, παρεβίασε τον νόμον μας, αποκαλύψασα ενώπιον ανδρών μιαν γυναίκα και επέπεσαν κατ' αυτής όπως την κακοποιήσωσιν, ουδείς δ' αυτών σχεδόν καθυστέρησε του να την ραπίσει, αλλ' ο μάλλον διαπρέψας κατά την ανδρείαν, εις την σπουδαιοτάτην ταύτην κατά μιας γυναικός ή μάλλον κατά μητρός ζητούσης την απόδοσιν της κόρης της πάλην, ήτο ο Μαλμουδίρης (λογιστής) του Χουκιουμετιού Κιαζήμ Βέης εκ Λεσκοβικίου (σήμ.Λεπτοκαρυά Ζαγορίου) ορμώμενος, όστις τόσον ανηλεώς εράπισεν την δυστυχή γραίαν, την τάλαιναν μητέρα, ώστε επλήγωσε αυτήν εις πολλά μέρη του προσώπου, αλλ' αύτη γενναία ούσα, δεν έχασε καιρόν, αλλ' αρπάσασα αυτόν από του μύστακος τον αντερράπισε, άλλως η απελπισία και η επί του προσώπου της κόρης της φαινομένη νεκρική ωχρότης, και οι της τελευταίας ταύτης απελπιστικοί λυγμοί την κατέστησαν γενναίαν. Εκδικηθείσα δ' ούτω εξήλθε του Μεγάρου τούτου της δικαιοσύνης, καταρωμένη από μέσης καρδιάς το δειλόν της κόρης της χαρακτήρα και τον θρασύν απαγωγέα. Τοιαύται πράξεις ουδόλως δικαιολογούνται. Το Δικαστήριον ώφειλε να λάβει

.....
(1) Χουκιουμέτι ή χουκιμέτι : Διοικητήριο

υπ' όψιν, ότι η νεάνις δηλώσασα ότι ασπάζεται την μωαμεθανικήν θρησκείαν, υπήκουσεν εις την βίαν ».

- Ο Μαργαριτιώτης Δημήτριος Γεωργ. Μάτης (1), γεννημένος το 1933, εκλέχτηκε δύο φορές πρόεδρος στο Μαργαρίτι. Ο παππούς του, ο Ιωάννης Μάτης (2), καταγόταν από το Λάμποβο της Βορείου Ηπείρου. Το 1886 μετοίκησε προσωρινά στο Μαργαρίτι. Στη συνέχεια, αφού το 1914 μετέφερε και την οικογένειά του, εγκαταστάθηκε μόνιμα σ' αυτό :

« Χουκιουμέτι οι Τούρκοι ονόμαζαν το Διοικητήριο. Μετά την απελευθέρωση του Μαργαριτιού το 1913 στο Χουκιουμέτι στεγάστηκαν η Ελληνική Αστυνομία, το Ταχυδρομείο, το Ταμείο, επί Καποδίστρια το Δημαρχείο του Μαργαριτιού και διάφορες άλλες δημοτικές Υπηρεσίες. Παρόμοια Διοικητήρια, μπιτ παρόμοια, υπήρχαν στην Παραμυθιά, στα Γιάννενα

και στις Φιλιάτες.

Στον καιρό της Τουρκοκρατίας (σ.σ. μετά την πτώση του Αλή Πασά 1822) όχι μόνο τα χωριά του Φαναριού, αλλά και της Πρέβεζας μέχρι τη Νέα Κερασούντα, ήταν τσιφλίκια των αγάδων του Μαργαριτιού ».

(2) Ιστοσελίδα Θωμά Γκίνη : www.margariti-gr.de, Ιστορικά Θέματα: (Νάκος) Ιωάννης Μάτης)

Μάριος Α. Μπίκας

Επιτρέπεται η μερική ή η ολική αναδημοσίευση της εργασίας μόνο μετά από αναφορά της ιστοσελίδας και του συντάκτη.

Δημοσίευση: Θωμάς Στ. Γκίνης 2015